

NUO: UAB „Neste Lietuva”

KAM: Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

DĖL: Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. XI-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 54, 55, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 4 priedu įstatymo projekto

Susipažinome su Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. XI-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 54, 55, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 4 priedu įstatymo projektu („Projektas“) bei tiekiamo savo argumentuotą poziciją dėl šio Projekto.

Pažymime, jog pritariame ir palaikome, kad Projektu yra numatoma:

- nuo 2025 m. į kai kuriems energiniams produktams taikomus akcizų tarifus įtraukti CO² dedamąją, kuri būtų proporcinga kuro rūšies CO² išmetimui, priklausomai nuo kaloringumo. Sutinkame, kad toks sprendimas ilgainiui dalinai skatintų atsisakyti šių aplinkai žalingų kuro rūšių;
- nuo 2023 m. sausio 1 d. panaikinti akcizų lengvatas, taikomas I kartos biodegalams.

Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto aiškinamajame rašte tarp Projektą paskatinusių priežasčių yra nurodoma, jog Projektu yra siekiama įgyvendinti „Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XIV-490 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės patvirtinimo“, klimato kaitos švelninimo tikslus, nustatytus energetikos, transporto, žemės ūkio, namų ūkio sektoriuose (iki 2030 m. sumažinti 30 proc. bendrą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 2005 m.). Taip pat įgyvendinti Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nurodytas priemones dėl taršaus iškastinio kuro vartojimo mažinimo taikant mokestines priemones.“ Taip pat ir „tarptautiniu mastu keliamus su klimato kaita susijusius tikslus, taip prisidedant prie žaliosios ir teisingos Europos Sąjungos (toliau – ES) ekonomikos pertvarkos pagal ES žaliąjį kursą.“ Sutinkame su nurodytais Projekto tikslais.

Siekiant pasiekti minėtus tikslus, taip pat ir tuos siekius, kurie yra įtvirtinti ES teisės aktuose (pvz. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją („REDII direktyva“) iškeltą tikslą, kad galutinio energijos suvartojimo transporto sektoriuje atsinaujinančiųjų išteklių energijos procentinė dalis sudarytų bent 14%)(atitinkamai ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Alternatyviųjų degalų įstatyme ir kt.) svarstytinės ir kitos priemonės, kurios skatintų degalų, pagamintų iš atsinaujinančių energetikos išteklių, tiekimą rinkai ir vartojimą.

Pažymėtina, kad Alternatyviųjų degalų įstatyme yra numatyti tikslai ir priemonės skatinantys pažangiųjų degalų tiekimą rinkai, numatant jiems energetinės vertės daugiklius, įgyvendinant įstatyme numatytus įsipareigojimus, privalomas pateikimo rinkai apimtis ir kt. Pažangieji biodegalai šiame įstatyme yra apibrėžiami kaip iš biomasės atliekoms ir perdirbimo liekanoms priskiriamų pradinių žaliavų, numatytų Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintame žaliavų sąrašė, gaminami biodegalai. Tačiau šios priemonės nors ir skatina biodegalų,

pagamintų iš atliekų ir liekanų tiekimą ir naudojimą, savo ruožtu gali būti nepakankamos minėtuose teisės aktuose bei atitinkamai Projekte iškeltiems tikslams pasiekti, kadangi nėra sudaromos aiškos ir pakankamos ekonominės prielaidos tokiems degalams tiekti.

Šiame kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys, kad REDII direktyvoje, kurią įgyvendina minėtas įstatymas, pripažįstama, jog ES lygiu yra skatinama naudoti ne tik pažangiuosius biodegalus, bet ir kitus biodegalus, pagamintus iš atliekų ir liekanų („siekiant užtikrinti, kad pradinių žaliavų, iš kurių gaminami pažangieji biodegalai, kitų rūšių biodegalai ir biodujos, sąraše, kaip nustatyta šios direktyvos priede, būtų atsižvelgiama į atliekų hierarchijos principus, nustatytus Direktyvoje 2008/98/EB, į Sąjungos tvarumo kriterijus, taip pat į poreikį užtikrinti, kad tuo priedu nebūtų sukuriamas papildomas žemės poreikis, kartu skatinant naudoti atliekas ir liekanas, Komisija, reguliariai vertindama tą priedą, turėtų apsvarstyti galimybę jį įtraukti papildomas pradines žaliavas, kurios labai neiškreiptų (šalutinių) produktų, atliekų ar liekanų rinkų“).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, bei atsižvelgus į Projekto tikslus, susijusius su šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – **ŠESD**) mažinimu transporto sektoriuje, siūlome:

- (i) Visiškai neatsisakyti Projekto 10 str. naikinamos lengvatos (Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 40 str.) ir nuo 2023 m. sausio 1 d. ją taikyti pažangiesiems biodegalams bei iš atliekų ir liekanų pagamintiems biodegalams.
- (ii) CO₂ dedamąją susieti su degalų ŠESD vertėmis, diferencijuojant su biodegalais susijusias ŠESD dedamąsias priklausomai nuo pačių biodegalų žaliavų ŠESD verčių, apskaičiuotinių pagal REDII direktyvos V priedą.

Pagarbiai
Įgaliotas asmuo Arnas Neverauskas

